

Seletuskiri

Vabariigi Valitsuse korralduse „Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035 koostamise ettepaneku heakkiitmine“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus ja eesmärk

Lähtudes riigieelarve seaduse §-dest 19 ja 20 ning Vabariigi Valitsuse 13. detsembri 2005. aasta määruse nr 302 „Strateegiliste arengukavade liigid ja nende koostamise, täiendamise, elluviimise, hindamise ja aruandluse kord“ § 5 lõikest 1, teeb Haridus- ja Teadusministeerium Vabariigi Valitsusele ettepaneku koostada haridusvaldkonna arengukava 2021–2035.

Arengukava koostamise ettepanekus antakse ülevaade arengukava koostamise vajadusest, haridusvaldkonna praegusest olukorrast, poliitikasuundadest ja tegevustest ning sihtidest, mis soovitakse saavutada aastaks 2035. Samuti antakse ülevaade arengukava väljatöötamise protsessist ja ajakavast ning esitatakse rakendamisega kaasnevate mõjude esialgne analüüs.

Arengukava koostamist juhib Haridus- ja Teadusministeerium.

Arengukava ettepaneku koostamisel on aluseks võetud varasemad [uuringud ja analüüsid](#), ekspertide poolt koostatud [visioonidokumendid](#), [strateegia „Eesti 2035“](#), [haridusstrateegia tööühmade töö tulemused](#), [avalike arutelude](#) ja [kaasamisürituste raames kogutud tagasiside ja sisend](#) ning [Eesti elukestva õppe strateegia 2020](#) ja [selle vahehindamise tulemused](#).

Arengukava koostamise ettepaneku ja seletuskirja koostas Haridus- ja Teadusministeeriumi analüüsiosakonna nõunik Kersti Kõiv, kersti.koiv@hm.ee, tel 7 35 0194. Eelnõu juriidilise ekspertiisi tegi Haridus- ja Teadusministeeriumi õigusosakonna juhataja Sille Uusna, sille.uusna@hm.ee, tel 735 4029. Arengukava eelnõu on keeleliselt toimetanud Haridus- ja Teadusministeeriumi analüüsiosakonna nõunik Inga Kukk, inga.kukk@hm.ee, tel 735 4027.

2. Eelnõu sisu

Arengukava koostamise eesmärk ja vajadus

Uus arengukava on kehtiva Eesti elukestva õppe strateegia 2020 jätkustrateegia, milles seatakse hariduse sihid järgmiseks 15 aastaks. Uue arengukavaga luuakse võimalused ja tingimused elukestvaks õppeks, pöörates seejuures tähelepanu õpivõimaluste valikuterohkusele ja kättesaadavusele, sujuvale liikumisele haridustasemetete ja -liikide vahel. Olulisel kohal on õppija omavastutus, õpitahe ja -harjumused ning õppijakeskse õppe põhimõtted. Tulenevalt kiiretest muutustest tööturul peab haridussüsteem aastal 2035 toetama igas vanuses inimeste kiiret ümber- ja täiendusõpet ning pakkuma õpet, mis vastab tööturuvajadustele. Õppekeskkond peab toetama kvaliteetse ja tulevikku suunatud hariduse andmist, suurenema peab taristu ühiskasutus ja ressursitõhusus. Õppekeskkond peab olema nüüdisaegne, sh energiatõhus ja turvaline nii õppija kui töötaja jaoks, erilist tähelepanu tuleb pöörata organisatsioonikultuuri arendamisele ja väärtuspõhisele juhtimisele. Haridusasutuse juhil ja õpetajal on haridussüsteemis tähtis roll, seetõttu on oluline et, aastal 2035 on nii õpetaja kui ka koolijuhi amet prestiižne. Õpetaja peab olema üha enam väärtuste kujundaja ja juhendaja ning õpetaja pädevuste arendamine peab toimuma pidevalt alates tasemeõppest ning jätkuma karjääri jooksul. Õppeasutuse juht peab looma õppimist ja heaolu toetava nüüdisaegse õppekultuuri ning oskuslikult suunama muudatuste juhtimist ja elluviimist. Kõrghariduses uuritakse, arendatakse ja hinnatakse õpetamisoskusi ning õppejõu kui vastava valdkonna tippspetsialistide

koolitaja töö on vastavalt väärtustatud. Seatud sihid tagavad selle, et Eesti inimesed saaksid ja suudaksid teostada end isiklikus elus, töös ja ühiskonnas ning toetada Eesti elu edenemist.

Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035 üldeesmärk¹ on sõnastatud järgmiselt: „Eesti inimestel on teadmised, oskused ja hoiakud, mis võimaldavad teostada end isiklikus elus, töös ja ühiskonnas ning toetavad Eesti elu edendamist ja üleilmset säästvat arengut.“

Strateegilised eesmärgid on sõnastatud järgmiselt:

- 1) Õpivõimalused on valikurohked ja kättesaadavad ning võimaldavad sujuvat liikumist haridustasemetel ja -liikide vahel.
- 2) Õpe on õppijakeskne ja tulevikku vaatav ning aitab õppijal elus hästi hakkama saada.
- 3) Õpivõimalused on vastavuses tööturu arenguvajadustega.

Väljatöötamise ettepanekus antakse kõigepealt ülevaade Eesti haridussüsteemi praegusest olukorrast ja peamistest arenguvajadustest. Seejärel sõnastatakse arengukava üldeesmärk ja strateegilised eesmärgid, esitatakse mõjude esialgne analüüs ning viimaks kirjeldatakse arengukava koostamise korraldust ja ajakava.

Eelnõu koosneb kolmest punktist.

Punktiga 1 kiidetakse heaks ettepanek koostada haridusvaldkonna arengukava 2021–2035.

Punktis 2 määratakse arengukava koostamise eest vastutavaks ministerruumiks Haridus- ja Teadusministeerium ning arengukava väljatöötamises osalevateks asutusteks kõik teised ministerruumid ja Riigikantselei.

Punktiga 3 tehakse Haridus- ja Teadusministeeriumile ülesandeks esitada arengukava Vabariigi Valitsusele heakskiitmiseks 2020. aasta oktoobris.

3. Korralduse mõjud

Arengukava elluviimisega luuakse võimalused ja tingimused elukestvaks õppimiseks, et Eesti inimestel oleksid teadmised, oskused ja hoiakud, mis toetavad Eesti elu edendamist ning võimaldaksid end teostada isiklikus elus, töös ja ühiskonnas. Esialgne mõjude analüüs valdkondade lõikes on välja toodud arengukava koostamise ettepanekus (vt lisa 1).

Põhjalikum analüüs tehakse arengukava koostamise käigus, kui rakendamisega kaasnevaid olulisi mõjusid hinnatakse koostöös partneritega.

4. Korralduse rakendamiseks vajalikud kulud

Arengukava koostamisega seotud kulud kaetakse Haridus- ja Teadusministeeriumi tegevuskulude eelarvest.

5. Korralduse jõustumine

Korraldus jõustub üldises korras.

6. Eelnõu kooskõlastamine

---

¹ Nii üldeesmärk kui strateegilised eesmärgid on tagasisidestatud haridusstrateegia kolme alatöörühma poolt, kuid võivad arengukava protsessis veel muutuda.

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks ministeeriumidele ja Riigikantseleile ning arvamuse avaldamiseks Riigikontrollile, Õiguskantsleri Kantseleile, SA-le Innove, SA-le Archimedes, Hariduse Infotehnoloogia SA-le, SA-le Eesti Teadusagentuur, Integratsiooni SA-le, Tervise Arengu Instituudile, Eesti Linnade ja Valdade Liidule, Rektorite Nõukogule, Rakenduskõrgkoolide Rektorite Nõukogule, Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioonile Andras, Eesti Kutseõppe Edendamise Ühingule, Eesti Koolijuhtide Ühendusele, Maakoolide Ühendusele, Eesti Eraüldhariduskoolide Ühendusele, Alushariduse Juhtide Ühendusele, Eesti Noorteühenduste Liidule, Eesti Õpilasesinduste Liidule, Eesti Üliõpilaskondade Liidule, Eesti Lastevanemate Liidule, Eesti Puuetega Inimeste Kojale, Eesti Haridusfoorumile, Eesti Kultuuri Kojale, Eesti Haridustöötajate Liidule, Eesti Õpetajate Liidule, Eesti Lasteaednike Liidule, Eesti Logopeedide Ühingule, Eesti Eripedagoogide Liidule, SA-le Noored Kooli, Heateo Haridusfondile, Eesti keelenõukogule, Muuseumiühingule, Tallinna Ülikoolile, Tartu Ülikoolile, AHHA keskusele, Eesti Vabaharidusliidule, Eesti Rahvaülikoolide Liidule, SA-le Kutsekoda, Eesti Noorsootöö Keskusele, Ettevõtluse Arendamise SA-le, Töötukassale, Eesti Tööandjate Keskliidule, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Koolipsühholoogide Ühingule, Eesti Ametiühingute Keskliidule, Koolitus- ja Konsultatsioonifirmade Liidule.

Ülevaade laekunud ettepanekutest ja nendega arvestamisest on esitatud seletuskirja lisan 2.

Mailis Reps
haridus- ja teadusminister